

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
ФАКУЛТЕТ: ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

ИЗВЈЕШТАЈ

о оцјени урађене докторске тезе

ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

Наставно-научно вијеће Филозофског факултета Универзитета у Бањој Луци, на сједници одржаној 4. 3. 2015. године, именовало је Комисију за оцјену докторске дисертације „Етичко и онтолошко у Левинасовој филозофији“ кандидата мр Драгана Ћузулана, у следећем саставу:

1. Проф. др Алекса Буха, академик АНУРС у Бањој Луци и професор емиратус Филозофског факултета Универзитета у Бањој Луци, председник
2. Проф. др Зоран Арсовић, ванредни професор Филозофског факултета Универзитета у Бањој Луци, члан
3. Проф. др Борис Брајовић, ванредни преофесор Православног богословског факултета Универзитета у Источном Сарајеву, члан

Датум и орган који је именовао комисију. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звање, назив уже научне области за коју је изабран у звање и назив универзитета и факултета у којој је члан комисије запослен.

1. УВОДНИ ДИО ОЦЈЕНЕ ДОКТОРСКЕ ТЕЗЕ

Докторска теза кандидата мр Драгана Ћузулана „Етичко и онтолошко у Левинасовој филозофији“ обима 180 куцаних страница (формат А4), садржи 97 библиографских јединица на српском, њемачком, француском и енглеском језику.

Поглавља:

- Увод (језик и питање методе)
- Основ етичког у контексту онтолошке традиције
- Развојни пут Левинасовог мишљења
- Онтологија и етика
- Домети Левинасове етике као прве филозофије
- Умјесто закључка: да ли је онтологија могућа?

Саставни дио дисертације чини списак кориштене литературе и азбучник имена.

- а) Истаћи основне податке о докторској тези: обим, број табела, слике, број цитиране литературе и навести поглавља.

2. УВОД И ПРЕГЛЕД ЛИТЕРАТУРЕ

Дисертација кандидата мр Драган Ћузулана је у вези са философским проблемима његовог магистарском рада и тиче се ширег круга философских питања деструкције и критике метафизике. Ријеч је о ауторовом истраживању "обрта" унутар традиционалног метафизичког мишљења кроз деконструкцију (деструкцију) онтологије. Наслов предложене докторске тезе, **Етичко и онтолошко у Левинасовој философији**, упућује на темељни философски захват који предузима савремени философ Емануел Левинас у покушају да традиционалној и нововјековној онтологији да нова значења кроз радикално преусмјерење према оном етичком.

Када Левинас преферира "етичко" он преваходно мисли на релацију према Другом и при том открива одговорност која не полази од нормативне етике знања њених принципа већ, прије свега, од Лица (личности) Другог које нас позива и обавезује на одговорност. Назначена тема жели да истражи и протумачи Левинасову критику традиционалне онтологије и теорије сазнања које другост Другога затварају у тоталитет мишљења манифестујући апсолутну сувереност Ја и његовог идентификовања кроз различите форме идентификовања у Истом. У понуђеној, савременој и философски релевантној теми, кандидат има јасан истраживачки пројекат дисертације о Левинасовој философији која на фону феноменолошке методе, деструише неетичко-ноематски оквир Хусерлове феноменологије да би показао један онострани смисао субјективитета кроз у релацији са аполутно Другим, односно истином прије извјесности. Та истина је сада "етичка" и чита се са Лица Другога. Ријеч је о деконструкцији интенционалних структура свијести и критици цјелокупне западне онтологије, која је проблем Другог увијек враћала и мислила кроз идентитет Истога.

Кандидат зналачки дефинише назначени проблем у свом јасном образложењу предложене Теме констатацијом да је овај примат "истога" водио ка друштвеној неправди, политичкој покорности према једном анонимном тоталитету и тиранији. Одатле долази Левинасово инсистирање на разлици између објективисања и трансценденције. Када он при томе каже да је овај однос трансценденције асиметричан, тиме се управо мисли на једну немогућност субјекта да сагледа и располаже са цјелином истине. Оно што сагледавамо није, дакле, цјелина, него израз или говор лица Другог као траг његове цјелине.

У разради Пројекта теме о Левинасовој Философији кандидат има јасну свијест о његовом мисаоном развоју под утицајима Хусерлове и Хајдегерове философије, односно, о његовом оригиналном заокрету од феноменологије и фундаменталне онтологије ка новој мисаоној позицији левинасовски израженој у конструкцији "с ону страну бивствовања". Овим кандидат у својим почетним истраживањима Левинасове философије поставља есенцијална питања критике западне онтологије која се перманентно затвара у појам и идеју тоталитета.

У назначеном раду се жели: а) на трагу Левинасове философије, истражити и критички промислити последице важења и владања метафизике тоталитета; б) изложити питање етичког у контексту онтолошке традиције; в) мисаоно приказати Левинасова "метафизика екстериорности" философска позиција у којој се онтолошко замјењује етичким; г) изложити и критички промислити Левинасову философију "трага бесконачног" или питање трансценденције; д) успоставити паралелу са источнохришћанском традицијом и контекст теолошког у односу на етичко и е) разрјешити питање легитимитета онтолошког и могућности саме онтологије у свјетлу етичког и теолошког.

- а) Укратко истаћи разлог због којих су истраживања предузета и циљ истраживања;
- б) На основу прегледа литературе сажето приказати резултате претходних истраживања у вези проблема који је истраживан;
- в) Навести допринос тезе у рјешавању изучаване проблематике;
- г) У прегледу литературе треба водити рачуна да обухвата најновија и најзначајнија сазнања из те области код нас и у свијету.

3. МАТЕРИЈАЛ И МЕТОД РАДА

С обзиром на специфичности филозофског истраживања, овдје је под појмом „материјал“ могуће говорити о текстовима, односно, о кориштеној литератури. У дисертацији су примјењене сљедеће **основне филозофске методе: а) метод анализе – синтезе, б) херменеутички метод, в) дијалектички метод и д) компаративни метод.**

То су методе које су адекватне садржају који је истраживан, тако да су и резултати такође адекватно приказани.

Овдје свакако треба нагласити специфичност филозофске методологије, при чему су методе, заправо, унутрашња ствар самог садржаја.

- а) објаснити материјал који је обрађиван, критеријуме који су узети у обзир за избор материјала;
- б) дати кратак увид у примјењени метод рада при чему је важно оцјенити сљедеће:
- в) да ли су примјењене методе адекватне, довољно тачне и савремене, имајући у виду достигнућа на том пољу у свјетским нивоима;
- г) да ли је дошло до промјене у односу на план истраживања који је дат приликом пријаве докторске тезе, ако јесте зашто;
- д) да ли испитивани параметри дају довољно елемената или је требало испитивати још неке, за поуздано истраживање;
- е) да ли је статистичка обрада података адекватна;
- ж) да ли су добивени резултати јасно приказани;

4. РЕЗУЛТАТИ И НАУЧНИ ДОПРИНОС ИСТРАЖИВАЊА

Добијени резултати могу се сврстати у два основна блока: прво, ријеч је о експликацији односа етичког и онтолошког кроз питање смисла саме метафизике и друго, ради се о идентификовању тог односа кроз различита филозофска искуства, са егзистенцијалним импликацијама.

Посебну вриједност и оригиналност овог рада чини теолошки дискурс, наспрам

етичког који је са јудаистичком индикацијом, а који се успоставља са једним од водећих савремених православних теолога Јованом Зизијуласом. Питање етичког обрата онтологије тако добија један нови моменат у расправи са патристичком христологијом и једним другачијим начином постављања саме онтологије у свјетлу те традиције и оних који су јој слиједили.

- а) Укратко навести резултате до којих је кандидат дошао;
- б) Оцијенити да ли су добивени резултати правилно, логично и јасно тумачени, упоређујући са резултатима других аутора и да ли је кандидат при томе испољавао довољно критичности;
- в) Посебно је важно истаћи до којих нових сазнања се дошло у истраживању, који је њихов теоријски и практични допринос, као и који нови истраживачки задаци се на основу њих могу утврдити или назирати.

5. ЗАКЉУЧАК И ПРИЈЕДЛОГ

На основу свега наведеног, Комисија закључује да докторска дисертација „Етичко и онтолошко у Левинасовој филозофији“ кандидата мр Драгана Ћузулана, у цјелости испуњава потребне критерије филозофско-научне валидности, како је већ презентовано у претходним дијеловима овог извјештаја.

То се посебно односи на кохерентност предмета, основног циља истраживања, као и примјене методологије. Сходно томе, добијени резултати посједују потребан научни дигнитет.

У складу с тим, Комисија има част и задовољство да надлежним органима филозофског факултета и Универзитета у Бањој Луци једногласно предложи да прихвате Извјештај о оцјени докторске дисертације „Етичко и онтолошко у Левинасовој филозофији“ кандидата мр Драгана Ћузулана, те да у складу са процедуром закажу одбрану ове дисертације. Такође предлажемо да Комисија за одбрану буде у истом саставу као и ова која је дала оцјену предметне дисертације.

- а) Навести најзначајније чињенице што тези даје научну вриједност, ако исте постоје дати позитивну вриједност самој тези;
- б) Ако је приједлог негативан, треба дати опширније образложење и документовано указати на учињене пропусте, односно недостатке написане докторске тезе.

ПОТПИС ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

1. Проф. др Алекса Буха, предсједник

2. Проф. др Зоран Арсовић, члан

3. Проф. др Борис Брајовић, члан

ИЗДВОЈЕНО МИШЉЕЊЕ: Члан комисије који не жели да потпише извјештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извјештај образложење, односно разлог због којих не жели да потпише извјештај.